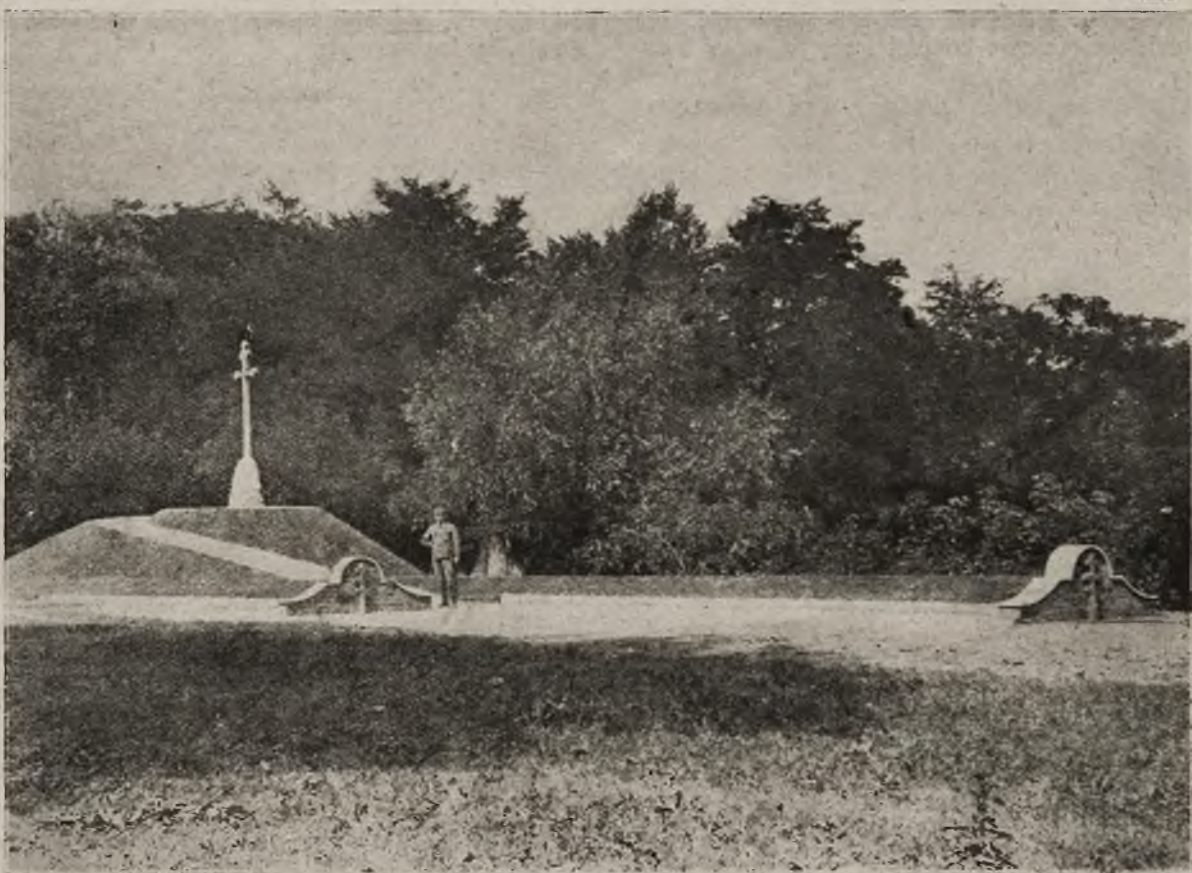

rodzin całych, usiłują pracą swoją umniejszyć go i ulagodzić.

Inspektoraty grobów wojennych utworzone zostały w obrębie całej Austrii, ze szczególnem wszakże uwzględnieniem terenów, po których przeszło zniszczenie wojny. Powstały więc takie Inspektoraty na ziemiach Polski, a na terenie galicyjskim — w Krakowie, w Przemyśle i we Lwowie. Szerokie pole działalności ma zwłaszcza inspektorat lwowski, opiekujący się grobami i cmentarzami na polach uporczywych i zaciętych bitew. Obejmuje on powiaty polityczne: Lwów, Sokal, Kamionkę Strumiłową, Żółkiew, częściowo Radziechów, Bóbrkę i Przemyślany. Kierownikiem instytucji jest energiczny pułkownik Tomasz Ljubanovic.

Lwowski Inspektorat istnieje niewiele miesięcy, mimo to pokonać zdołał ogrom bardzo rozległych prac. Inspektorat przeprowadził na wielkim terenie szereg pomiarów technicznych, służących do ustalenia rozrzuconych grobów wojennych, rozpoczął szereg adaptacji, rekonstrukcji i prac około poszczególnych grobów i cmentarzy całych, sprawił tysiące krzyży tymczasowych, poczynił szereg zdjęć fotograficznych, zaprojektował wiele cmentarzy wojсковych, estetycznych kaplic i pomników, wykonał szereg projektów i rzeźb pomnikowych, a przede wszystkim uchronił tysiące grobów od zapomnienia i zniszczenia, tysiące rozrzuconych w nieładzie ręką okrutną wojny po polach, lasach, łąkach i zapadłych niekiedy ostępach.

W związku z tą akcją przeprowadziła instytucja dokładną ewidencję grobów i poległych, oraz bada-

Opieka nad grobami wojennymi: Rosyjski grób masowy na cmentarzu janowskim we Lwowie.

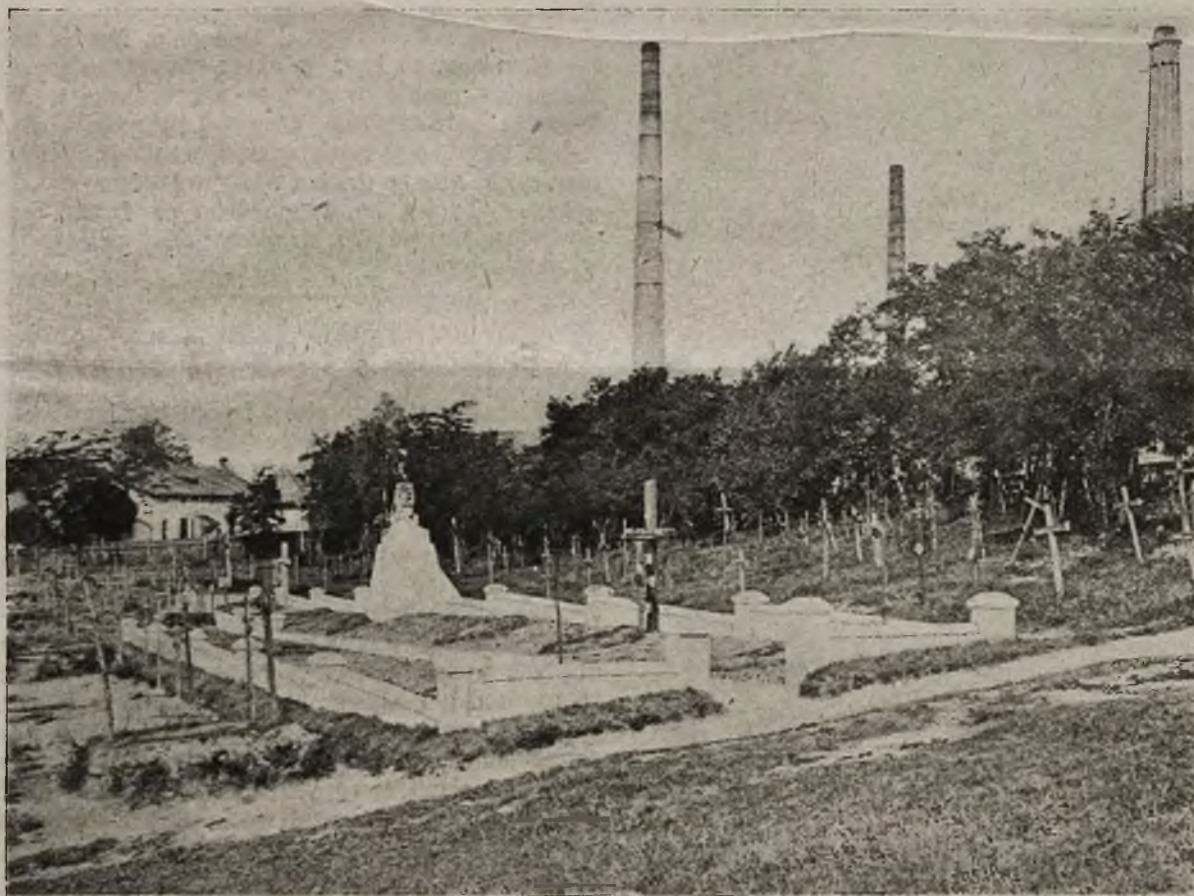

Samotny grób wojskowy w powiecie żółkiewskim.

Opieka nad grobami wojennymi:

Wojskowy cmentarz stryjski we Lwowie.

Opieka nad grobami wojennymi: Janowski cmentarz wojskowy we Lwowie.

nia w kierunku wysledzenia nazwisk i pochodzenia poległych, co do których brakło tych danych. Na tych założeniach opiera się obecnie służba informacyjna instytucji.

Dotychczas przeprowadzone zostały urzędowe badania w 500 prawie gminach wszystkich do instytucji przynależnych powiatów, przyczem ustalono liczbę poległych na tym obszarze za czas od r. 1914 do chwili obecnej na 30.000. Naturalnie, przeważający procent strat znajduje się po stronie rosyjskiej. Inspektorat utworzył, względnie objął w swój zarząd kilka większych cmentarzy miejskich wojskowych, jak na przykład we Lwowie, dla którego stworzony został specjalny zarząd. Ponadto objął Inspektorat w zarząd cmentarze miejskie w Sokalu, Żółkwi, Radziechowie, Stojanowie i Kamionce Strumiłowej.

Prowadzone są także prace około urządzenia wspólnych wiejskich cmentarzy. Wielu ludzi bezpłatnie ofiarowało ziemię pod te cmentarze. Rozpoczęło się też na wielką skalę pomyślane ekshumowanie poległych i przewożenie szczątków na wspólne cmentarze. Ekshumowaniem i przewożeniem szczątków na stałe miejsce wiecznego spoczynku zajmują się specjalne oddziały wojskowe, złożone z lekarzy, inżynierów i całego szeregu rzesz robotniczych.

Specjalni oficerowie zajmują się trudnemi badaniami w kierunku agnoskowania poległych. Jeden guzik, napoły zgnity epolet, jakiś charakterystyczny znak, służą za podstawę badań i dają w bardzo wielu wypadkach rozwiązanie zagadki, jaką kryje w sobie częstokroć zazdrośnie pokrywa grobowa.

Projekty cmentarzy i typy krzyży, ze szczególnem zachowaniem motywów narodowych, opracowali